

ת"פ 4663/06/19 - מדינת ישראל נגד נ' ג'

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 4663-06-19 מדינת ישראל נ' גנון
תיק חיצוני: 543458/2018

בפני כבוד השופטת הבכירה שרון לארי-בבלי
מאשימה מדינת ישראל באמצעות תביעות ירושלים
נגד נ' ג' באמצעות ב"כ עו"ד דוד חפץ
נאשמת

החלטה

רקע

1. הנאשמת הורשעה על פי הודאתה בכתב האישום בביצוע עבירת שיבוש מהלכי משפט, לפי סעיף 244 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - **חוק העונשין**).

בכתב האישום נטען כי ביום 7.10.18 התקיים דיון בבית משפט השלום בפתח תקווה, במסגרת הליך מעצר עד תום ההליכים בעניינו של מר אליאב קרן (להלן - **העצור**), בפני כב' השופט דרור קלייטמן. במסגרת דיון המעצר, הוצעה הנאשמת כמפקחת עבור העצור כאשר היא הוצגה לבית המשפט כדודתו. בית המשפט אישר את הנאשמת כמפקחת, וזאת לאחר שהתרשם מהתאמתה לפיקוח כאמור, ומתוך הנחה שאכן מדובר בדודתו.

2. בדיון מיום 5.1.20 הודתה הנאשמת במיוחס לה בכתב האישום, ונשלחה לקבלת תסקיר שירות מבחן בעניינה.

תסקיר שירות מבחן

3. מתסקיר שירות המבחן שהתקבל ביום 8.9.20 עולה כי הנאשמת בת 47, גרושה ואם לשני בנים בוגרים. קורות חייה של הנאשמת פורטו בהרחבה בתסקיר, ומלמדים על מסכת חיים מורכבת. כך למשל, צוין כי מגיל ילדות ספגה הנאשמת אלימות פיזית ורגשית מצד הוריה, והדבר עודנו משפיע על תפיסתה את עצמה ועל מצבה כיום. ביחס למצבה הבריאותי, צוין כי בשנת 2018 נפצעה בידה הדומיננטית, ועד היום היא מקבלת טיפול שנועד להשיב את תפקודה התקין של היד. מבחינה נפשית, אובחנה כסובלת מדיכאון וחרדה לצד מאפיינים של התעללות בילדות. בגין מצבה זה היא מקבלת קצבה מהביטוח הלאומי. השירות ציין כי הנאשמת מטופלת זה מספר שנים במסגרת טיפול פרטני. שירות המבחן שוחח עם גורמי הטיפול השונים, ועלה כי הטיפול החל בשנת 2012 לאחר ניסיון אובדני מצדה. בשנת 2015 חלה התדרדרות נוספת במצבה הנפשי שהצריכה המשך טיפול. עולה אפוא כי לאורך השנים מטופלת הנאשמת על מנת לשמור על יציבות ואיזון רגשי ונפשי.

4. הנאשם נטלה אחריות מלאה למעשיה, ואף הביעה רגשות חרטה ובושה על התנהלותה. היא תיארה כיצד התפתחה מערכת יחסים ראשונית בינה לבין העצור, תוך שתיארה כיצד נסחפה אחריו ללא שליטה וללא יכולת לבחון את מעשיה. היא הדגישה כי חרף האמור היא ביצעה את מטלת הפיקוח כנדרש ממנה, אולם נוכח אלימות שספגה ממנו, שכללה, לטענתה, אלימות פיזית ומינית, נמלטה מביתה ופנתה למשטרה. שירות המבחן התרשם כי ברקע לביצוע המעשה, הצורך של הנאשמת בחום, בהגנה ובאהבה, תוך שהובהר שהנאשמת סובלת מבדידות רגשית. כיום, לומדת הנאשמת את מקצוע הכלבנות הטיפולית זו שנה שנייה. משיחה שקיים השירות עם מנהלת בית הספר, עולה כי הנאשמת מגלה מוטיבציה ורצון לערוך שינוי בחיה, חרף הקשיים בלימודים, וכי היא מגלה רצינות רבה.

5. שירות המבחן התרשם כי אין מקום להשית על הנאשמת צו מבחן, בהינתן שהיא מטופלת באופן עקבי מזה תקופה מיוזמתה שלה. משכך, ונוכח האמור בתסקיר, המליץ השירות על השתתפות של"צ, וכן על ביטול הרשעתה על מנת שלא לחסום אפשרויות תעסוקתיות בתחום הכלבנות הטיפולית.

תמצית טיעוני הצדדים

6. המאשימה סבורה כי מתחם העונש ההולם נע בין מאסר מותנה לבין מספר חודשי מאסר, שיכול וירוצו בעבודות שירות. באשר לעונש המתאים, נטען כי הובאו בחשבון נסיבותיה האישיות של הנאשמת, ובפרט גם העובדה שסבלה מאותו אדם עליו פיקחה. בהינתן שהיא נעדרת עבר פלילי, עתרה המאשימה להשית עליה צו של"צ, מאסר מותנה והתחייבות.

7. ההגנה עמדה גם כן על נסיבותיה האישיות והחריגות של הנאשמת. נטען כי נסיבות אלה מצדיקות קבלת המלצת שירות המבחן, לרבות ביטול הרשעתה.

8. הנאשמת בדברה האחרון מסרה כי בעקבות האירוע נשוא כתב האישום אושפזה בבית החולים למתמודדי נפש "איתנים", וכי היא אינה מקיימת אורח חיים רגיל.

הימנעות מהרשעה

9. דומה כי הצדדים מסכימים כי יש להשית על הנאשמת צו של"צ, כמצוין בתסקיר שירות המבחן, ועיקר המחלוקת נוגעת לשאלת הרשעתה בדין.

10. כלל ידוע ובסיסי בתורת הענישה קובע כי מקום שהוכחה אשמתו של אדם, יורשע הוא בדין. כלל זה מהווה שלב בלתי נפרד בשלבי ההליך הפלילי, ומממש את התכליות העומדות בבסיסו (ע"פ 9893/06 **לאופר נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 31.12.07)). לצד ביסוסו של הכלל האמור, הכיר המשפט בקיומם של מצבים חריגים ויוצאי דופן, אשר אינם מתאימים להחלת העיקרון העונשי הרחב, שאם לא כן "עלול להיווצר פער בלתי נסבל בין עוצמת פגיעתה של ההרשעה הפלילית בנאשם האינדיבידואלי לבין תועלתה של ההרשעה לאינטרס

הציבורי-חברתי הכללי" (שם, בפס' 9).

בבוא בית המשפט לחרוג מן הכלל לפיו יש להרשיע בפלילים עליו לבחון הצטברותם של שני תנאים שנקבעו בע"פ 2083/96 **כתב נ' מדינת ישראל**, נב(3) 337, 342 (להלן: **הלכת כתב**). התנאי הראשון הוא כי על ההרשעה לפגוע בפגיעה חמורה בשיקום הנאשם; התנאי השני הוא כי סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים.

11. בשורה ארוכה של פסקי דין חזר בית המשפט העליון על הלכה זו, תוך שהדגיש כי הימנעות מהרשעה הינה חריג שבחריגים השמור "אך למקרים חריגים ויוצאי דופן שבהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה" (רע"פ 619/18 **בזיזנסקי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 01.03.18); וכן ראו **בהלכת כתב**). יתרה מכך, הדרישה בדבר הוכחת פגיעה בשיקומו של הנאשם על ידי הצגת נזק קונקרטי נותרה כמות שהיא, חרף הטענה החוזרת לפיה על בית המשפט להידרש אף לנזק תאורטי עתידי בשיקומו של הנאשם (ראו ברע"פ 7109/14 **סייג נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 20.11.14); ע"פ 8528/12 **אלירן ציפורה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 03.03.13); ע"פ (י-ם) 20305-03-16 **מדינת ישראל נ' ליאור זיסרמן** (פורסם בנבו, 10.07.16)).

מן כלל אל הפרט:

12. לאחר בחינה, מצאתי כי המקרה שבפניי נופל בגדר אותם מקרים חריגים בהם יורה בית המשפט על ביטול הרשעה, ואבאר קביעה זו.

13. אכן, לא יכול להיות חולק בדבר החומרה הטמונה במעשיה של הנאשמת. במסגרת הליך מעצר הציגה עצמה הנאשמת כדודתו של אותו עצור, הגם שלא כן הדבר, באופן שהוביל לשחרורו תחת פיקוחה. מעשה זה יש בו כדי לפגוע בעבודתו התקינה של בית המשפט, ולתוצאותיו עלולות להיות השלכות הרסניות.

14. כידוע, הליכי מעצר הינם דבר שבשגרה באולמות בתי המשפט. יום יום מובאים עצורים בפני שופט, בבקשה להאריך את מעצרם או לקבוע תנאים לשחרורם. ההחלטה האם להורות על מעצרו של אדם, אם לאו, איננה החלטה של מה בכך, בשים לב לפגיעה הקשה בחירותו של העצור, ולנקודת המוצא לפיה ככל שקיימת חלופת מעצר ראויה, ומתקיימים תנאים נוספים, יש להורות על המשך מעצרו של העצור בחלופה המוצעת. ברור כי לצורך שמירה על תפקודה התקין של מערכת המשפט, ועל מנת לקבל החלטות מושכלות, ראויות ומאוזנות, על בית המשפט לקבל פרטים נכונים ומהימנים, שישקפו את המצב לאמיתו. מצב דברים בו נבחנת התאמתם של מפקחים המציגים מצג שווא שקרי הנוגע לזהותם הוא מצב פסול שיש למגר.

15. עם זאת, בחינת נסיבות ביצוע העבירה במקרה שבפניי מלמדת, לצד החומרה הרבה הטמונה במעשה, על מצב דברים חריג. כך, הנאשמת תיארה בפני שירות המבחן כי בעקבות מערכת יחסים ראשונית שנרקמה בינה לבין העצור, נסחפה הראשונה אחריו ללא שליטה ומבלי שהפעילה שיקול דעת נכון. הדבר עולה בקנה אחד עם

מצבה הנפשי-רגשי של הנאשמת, כפי שתואר בתסקיר, המלמד על התמודדות נפשית לא פשוטה החל משנת 2012 ועד היום. מצב זה מהווה נסיבה לקולא בבחינת נסיבות ביצוע העבירה, בבחינת "הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה" (סעיף 40ט(א)(5) לחוק העונשין).

16. בנוסף, במסגרת פיקוחה, ספגה הנאשמת אלימות פיזית מצדו של העצור, ואף דיווחה על אלימות מינית, עד אשר החליטה לברוח מן הבית ולפנות למשטרה. נתון זה לא נסתר על ידי המאשימה, אשר הלכה למעשה הכירה בו בעצמה במסגרת פרשת העונש. משכך, יש להעניק אף לכך משקל במסגרת בחינת הנסיבות בכלל, ובפרט הנסיבה שעניינה "במצוקתו הנפשית של הנאשם עקב התעללות בו על ידי נפגע העבירה" (סעיף 40ט(א)(8) לחוק העונשין). הנאשמת אף מסרה בדברה האחרון כי אושפזה בבית החולים "איתנים" בעקבות האירוע נשוא כתב האישום, דבר המצביע על שבר משמעותי שנגרם לה בעקבותיו.

נוכח האמור לעיל, אני סבורה כי חרף החומרה הטמונה במעשיה של הנאשמת, יש מקום להמשיך ולבחון את התנאי השני שעניינו פגיעה בשיקומה.

17. באשר לתנאי שעניינו פגיעה בשיקומה של הנאשמת; כאמור, הפסיקה שבה וחזרה על הדרישה בדבר הוכחת נזק קונקרטי מהרשעה בדין, הגם שניתן למצוא בפסיקה מצבים בהם הוחלט על ביטול הרשעה, מבלי שדובר היה בנזק קונקרטי ממשי (ראו למשל: ע"פ 3554/16 **שחר יעקובוביץ' נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 11.06.17), פס' 15).

בנסיבותיה של הנאשמת שבפניי מצאתי כי הרשעתה בדין עלולה להוביל לפגיעה משמעותית בשיקום שהיא עורכת זה מכבר בחייה. אין לכחד, כי לאורך חייה קיימה הנאשמת אורח חיים תקין, ושמרה על יציבות תעסוקתית מסוימת, אולם הדבר התקיים כשברקע קשיים רגשיים לא מבוטלים. התדרדרות חריפה במצבה התרחשה בשנת 2012, עת ביצעה ניסיון אובדני. מאז ועד היום, נאבקה הנאשמת בשמירה על יציבות ואיזון בחייה, וזאת באמצעות טיפול פסיכולוגי פרטני, לצד אשפוז פסיכיאטרי ככל שנדרש. נתונים אלה שהועלו בתסקיר מלמדים על התמודדות של ממש מצד הנאשמת. הדבר מתחזק עוד יותר נוכח העובדה שהנאשמת אושפזה בבית החולים "איתנים" לאור השבר שהביא עמו האירוע נשוא כתב האישום.

שירות המבחן תיאר כי בשנתיים האחרונות לוקחת הנאשמת חלק בלימודי כלבנות טיפולית. מנהלת בית הספר מסרה לשירות כי חרף הקשיים, מגלה הנאשמת רצינות לעסוק בתחום זה, ולא יהיה זה מופרך להניח כי יש בתחום עיסוק זה כדי להטיב עמה ולסייע לה בשמירה על איזון נפשי. ברור לכל כי התמודדות נפשית היא מסע מפרך שנמשך חיים שלמים. מסע זה יודע עליות ומורדות לאורך השנים, ומלחמה בלתי פוסקת מצד המתמודדים. לדאבון הלב, לצד הקושי התמידי הקיים בשמירה על מצבם הנפשי, קיימת התמודדות נוספת והיא ההתמודדות מול הסטיגמה החברתית הקיימת כלפי קבוצה זו: "מחלות נפש, בשונה ממרבית מחלות הגוף, עלולות להדיק לחולה סטיגמה, תזית חברתית לא חיובית, שיתכן כי תגרום לבני אדם לרחק ממנו ומחברתו, מקשרי משפחה עמו וכדומה" (ע"א 544/10 **פלונית נ' עיריית כפר קאסם** (פורסם בנבו, 12.3.13), פס' נח). כאמור, זוהי התמודדות קשה שלא אחת מציבה מכשולים ממשיים במסגרת ניסיונות המתמודד להשתלב בחברה בכלל, ובשוק העבודה בפרט.

נוכח האמור לעיל, אני סבורה כי יש לעודד את הנאשמת במסגרת הליך השיקום בו היא נוטלת חלק זה מספר שנים, ולחזקה בדרכה החיובית ובלימודיה בתחום הכלבנות הטיפולית, באמצעות ביטול הרשעתה בדין. מסקנה זו מתחזקת בשים לב כי עסקינן בנאשמת הנעדרת עבר פלילי, שנטלה אחריות מלאה למעשיה, כמו גם לנסיבות החריגות שהובילו אותה לביצוע העבירה.

18. באיזון בין כלל השיקולים, בשים לב לחומרה הטמונה במעשיה של הנאשמת מחד, ובהינתן נסיבותיה האישיות, ובפרט התמודדותה הנפשית, אני סבורה כי המקרה שבפניי נופל בגדר אותם מקרים חריגים בהם יורה בית המשפט על ביטול הרשעה בדין, באשר הותרת ההרשעה על כנה תסכן בהכרח את ההתקדמות שמבצעת הנאשמת בשנים האחרונות.

19. סוף דבר; אני מורה על ביטול הרשעת הנאשמת ומשיתה עליה עונש של שירות לתועלת הציבור בהיקף של 140 שעות. השירות יבוצע, בהתאם לתכנית שיגבש שירות המבחן. הנאשמת תחל בריצוי השל"צ בתוך 30 ימים מיום קבלת התכנית. השירות רשאי לשנות את מקום ההשמה ללא צורך בהחלטה שיפוטית. הנאשמת מוזהרת כי אי ריצוי השל"צ במלואו יגרור את הפקעתו והטלת עונש חלופי תחתיו.

מזכירות תשלח ההחלטה לשירות המבחן למבוגרים.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 ימים.

ניתנה היום, כ"ז טבת תשפ"א, 11 ינואר 2021, בהעדר
הצדדים.